Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/5923

2.10.2024

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

z 30. augusta 2024

k návrhu nariadenia o rámci pre prístup k finančným údajom a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010, (EÚ) č. 1094/2010, (EÚ) č. 1095/2010 a (EÚ) 2022/2554

(CON/2024/29)

(C/2024/5923)

Úvod a právny základ

Európska komisia 28. júna 2023 prijala návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rámci pre prístup k finančným údajom a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010, (EÚ) č. 1094/2010, (EÚ) č. 1095/2010 a (EÚ) 2022/2554 ([1]) (ďalej len „navrhované nariadenie“). Podľa názoru Európskej centrálnej banky (ECB) patrí navrhované nariadenie do oblasti jej pôsobnosti, a preto sa rozhodla uplatniť svoje právo predložiť stanovisko z vlastnej iniciatívy, ako je ustanovené v článku 127 ods. 4 druhej vete a v článku 282 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 127 ods. 4 a článku 282 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, keďže navrhované nariadenie obsahuje ustanovenia, ktoré majú vplyv na úlohy ECB týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami podľa článku 127 ods. 6 zmluvy. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

1. Všeobecné pripomienky

1.1. Navrhované nariadenie je dôležitým prvkom Európskej dátovej stratégie ([2]). Cieľom vytvorenia spoľahlivého právneho rámca pre riadenie spoločného využívania údajov o zákazníkoch vo finančnom sektore nad rámec platobných účtov je umožniť zákazníkom, jednotlivým spotrebiteľom a podnikom prístup k personalizovaným produktom a službám založeným na údajoch, ktoré lepšie vyhovujú ich špecifickým potrebám. ECB víta cieľ navrhovaného nariadenia, ktorým je zavedenie rámca pre prístup k údajom o zákazníkoch a ich používanie. To by malo podporiť inovácie, zvýšiť konkurenciu v rámci finančných služieb a poskytnúť zákazníkom väčšiu kontrolu nad ich vlastnými finančnými údajmi. Tento návrh by mohol tiež prispieť k rozvoju únie kapitálových trhov, keďže nabáda poskytovateľov, aby ponúkali širšiu škálu služieb, ktoré sú lepšie prispôsobené potrebám zákazníkov, a aby vzhľadom na zvýšenie konkurencie na trhu znižovali poplatky.

1.2. V navrhovanom nariadení sa uplatňuje prístup zameraný na zákazníka tým, že sa poskytujú nástroje, ktoré umožňujú kontrolu nad finančnými údajmi zákazníkov. V tejto súvislosti sa v navrhovanom nariadení zákazníkom udeľuje právo požadovať, aby držitelia údajov ([3]) poskytovali údaje o zákazníkoch používateľom údajov ([4]) na účely osobitne povolené zákazníkmi a za nimi stanovených podmienok ([5]), čím sa zabezpečí, že poskytovanie údajov sa vždy uskutoční na základe povolenia zákazníka udeleného na takéto poskytovanie údajov. Na tento účel sa v navrhovanom nariadení držiteľom údajov ukladá povinnosť poskytnúť takýto prístup ([6]) a poskytnúť zákazníkom prehľady povolení na prístup k finančným údajom ([7]), ktoré im umožnia monitorovať a spravovať povolenia, ktoré udelili. Tento súbor pravidiel, ktorého cieľom je zvýšenie transparentnosti a dôvery zákazníkov v systém spoločného využívania údajov, dopĺňajú dodatočné záruky. Patrí medzi ne zabezpečenie zodpovedného zaobchádzania s údajmi tak, že sa prístup k údajom o zákazníkoch obmedzí na finančné inštitúcie, ktorým už bolo udelené povolenie, a na novopovolených poskytovateľov služieb v oblasti finančných informácií ([8]), ktorí predstavujú novú kategóriu poskytovateľov služieb ([9]). Európsky orgán pre bankovníctvo a Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov sú okrem toho povinné v spolupráci s Európskym výborom pre ochranu údajov vypracovať cielené usmernenia, ktorými sa stanoví rozsah používania údajov, ktorý ochráni

([1]) COM(2023) 360 final.
([2]) COM(2020) 66 final.
([3]) Pozri článok 3 bod 5 navrhovaného nariadenia.
([4]) Pozri článok 3 bod 6 navrhovaného nariadenia.
([5]) Pozri článok 3 bod 2 a článok 5 navrhovaného nariadenia.
([6]) Pozri články 4 a 5 navrhovaného nariadenia.
([7]) Pozri článok 8 navrhovaného nariadenia.
([8]) Pozri článok 6 navrhovaného nariadenia.
([9]) Pozri články 12 až 14 navrhovaného nariadenia.

spotrebiteľov pred nespravodlivým zaobchádzaním alebo rizikom vylúčenia ([10]). V navrhovanom nariadení sa ďalej stanovuje povinnosť štandardizácie údajov o zákazníkoch, ako aj požiadavky na vytvorenie a riadenie systémov spoločného využívania finančných údajov s cieľom zefektívniť spoločné využívanie údajov a zabezpečiť rovnaké podmienky vytvorením zmluvného rámca pre prístup k údajom, transparentnosť, náhradu, zodpovednosť a riešenie sporov. V navrhovanom nariadení sa takisto stanovuje povinnosť, aby príslušné orgány posúdili súlad s týmito požiadavkami na riadenie ([11]).

1.3. ECB poznamenáva, že údaje o zákazníkoch, ktoré sú držitelia údajov povinní na žiadosť zákazníka poskytovať používateľom údajov, môžu zahŕňať údaje o zmluvách o hypotekárnom úvere, úveroch a účtoch okrem platobných účtov, ako aj údaje, ktoré sú súčasťou posúdenia úverovej bonity spoločnosti, ktoré sa zbierajú v rámci postupu podávania žiadosti o úver alebo žiadosti o úverový rating ([12]). Údaje zozbierané podľa nariadenia Európskej centrálnej banky (EÚ) 2016/867 (ECB/2016/13) ([13]) (ďalej „nariadenie o spoločnej databáze podrobných analytických údajov o úveroch“), ktoré boli poskytnuté úverovým inštitúciám prostredníctvom mechanizmu spätnej väzby na základe článku 11 nariadenia o spoločnej databáze podrobných analytických údajov o úveroch, sa nesmú ďalej poskytovať používateľom údajov na základe článkov 4 a 5 navrhovaného nariadenia. Takéto poskytovanie údajov by bolo v rozpore s článkom 11 ods. 1 nariadenia o spoločnej databáze podrobných analytických údajov o úveroch, ktorým sa obmedzuje používanie týchto údajov výlučne na riadenie úverového rizika úverovými inštitúciami a na zlepšovanie kvality úverových informácií, pričom sa výslovne zakazuje ich sprístupnenie iným osobám s výnimkou určitých obmedzených okolností. ECB by preto uvítala, ak by sa v navrhovanom nariadení vyslovene uviedlo, že na údaje poskytované úverovým inštitúciám prostredníctvom mechanizmu spätnej väzby na základe článku 11 ods. 1 nariadenia o spoločnej databáze podrobných analytických údajov o úveroch sa nevzťahuje povinnosť sprístupniť údaje zákazníkom alebo používateľom údajov podľa článkov 4 a 5 navrhovaného nariadenia.

1.4. Podľa navrhovaného nariadenia sú členské štáty povinné určiť príslušné orgány zodpovedné za vykonávanie funkcií a povinností, ktoré sú v ňom stanovené ([14]). Pokiaľ ide o finančné inštitúcie, v navrhovanom nariadení sú ako príslušné orgány identifikované orgány uvedené v článku 46 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2554 ([15]) (ďalej „nariadenie o digitálnej prevádzkovej odolnosti“) ([16]). Príslušné orgány majú zabezpečiť súlad s navrhovaným nariadením v súlade s právomocami udelenými navrhovaným nariadením a príslušnými právnymi aktmi uvedenými v článku 46 nariadenia o digitálnej prevádzkovej odolnosti ([17]), v ktorom sa stanovuje, že súlad s nariadením o digitálnej prevádzkovej odolnosti zabezpečí v prípade úverových inštitúcií klasifikovaných ako významné v súlade s článkom 6 ods. 4 nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 ([18]) (ďalej len „nariadenie o jednotnom mechanizme dohľadu“) ECB v súlade s právomocami a úlohami udelenými nariadením o jednotnom mechanizme dohľadu ([19]). Je dôležité poznamenať, že nariadenie o digitálnej prevádzkovej odolnosti sa zameriava na prevádzkovú odolnosť, zatiaľ čo hlavným cieľom navrhovaného nariadenia je ochrana spotrebiteľa, a tento rozdiel si môže vyžadovať rôzne právomoci.

1.5. V tejto súvislosti by sa mala upraviť úloha ECB v rámci navrhovaného nariadenia, pokiaľ ide o jej právomoci v oblasti prudenciálneho dohľadu (pozri odsek 2).

2. **Objasnenie právomocí ECB v oblasti dohľadu**

2.1. V navrhovanom nariadení sa uvádza, že ECB vykonáva dohľad nad jeho dodržiavaním v prípade významných úverových inštitúcií. ECB je znepokojená skutočnosťou, že sa takto navrhovaným nariadením zverujú ECB úlohy dohľadu, ktoré nemajú prudenciálny charakter, ale skôr sa týkajú ochrany spotrebiteľa. To by bolo v rozpore so skutočnosťou, že podľa článku 127 ods. 6 zmluvy môže Rada jednomyseľne poveriť ECB len osobitnými úlohami, ktoré sa týkajú prudenciálneho dohľadu. Nariadenie o jednotnom mechanizme dohľadu poveruje ECB na účely

([10]) Pozri článok 7 navrhovaného nariadenia.
([11]) Pozri články 9 a 10 navrhovaného nariadenia.
([12]) Pozri článok 2 ods. 1 písm. a) a f) a články 4 a 5 navrhovaného nariadenia.
([13]) Nariadenie Európskej centrálnej banky (EÚ) 2016/867 z 18. mája 2016 o zbere podrobných údajov o úveroch a kreditnom riziku (ECB/2016/13) (Ú. v. EÚ L 144, 1.6.2016, s. 44).
([14]) Pozri článok 17 ods. 1 navrhovaného nariadenia.
([15]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2554 zo 14. decembra 2022 o digitálnej prevádzkovej odolnosti finančného sektora a o zmene nariadení (ES) č. 1060/2009, (EÚ) č. 648/2012, (EÚ) č. 600/2014, (EÚ) č. 909/2014 a (EÚ) 2016/1011 (Ú. v. EÚ L 333, 27.12.2022, s. 1).
([16]) Pozri článok 17 ods. 4 navrhovaného nariadenia.
([17]) Pozri článok 17 ods. 4 navrhovaného nariadenia.
([18]) Nariadenie Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 29.10.2013, s. 63).
([19]) Pozri článok 46 písm. a) nariadenia o digitálnej prevádzkovej odolnosti.

prudenciálneho dohľadu úlohou zabezpečovať, aby významné úverové inštitúcie dodržiavali súlad so všetkými príslušnými aktmi Únie, ktorými sa voči úverovým inštitúciám stanovuje požiadavka mať zavedené okrem iného spoľahlivé postupy riadenia rizík a mechanizmy vnútornej kontroly ([20]). Úloha ECB v oblasti prudenciálneho dohľadu sa v tejto súvislosti obmedzuje na zabezpečenie toho, aby úverové inštitúcie zaviedli politiky a postupy na hodnotenie a riadenie svojej expozície voči prudenciálnym rizikám vrátane rizík súvisiacich s rôznymi aspektmi obchodných modelov bánk, rizík súvisiacich s riadením a operačných rizík. Týmito úlohami je ECB poverená s cieľom zabezpečiť ochranu bezpečnosti a spoľahlivosti úverových inštitúcií a stabilitu finančného systému ([21]). ECB možno preto považovať za príslušný orgán len do takej miery, do akej je to potrebné, aby mohla vykonávať úlohy, ktorými bola poverená podľa zmluvy a nariadenia o jednotnom mechanizme dohľadu ([22]).

2.2. Cieľom navrhovaného nariadenia je ochrana spotrebiteľa a nie zaistenie bezpečnosti a zdravia úverových inštitúcií. Tento cieľ sa má dosiahnuť 1) stanovením pravidiel pre spoločné využívanie finančných údajov zákazníka a pre prístup k nim a 2) tým, že sa zabezpečí, aby tieto pravidlá spĺňali požiadavky a povinnosti potrebné na zvýšenie kontroly a transparentnosti. Dohľad nad dodržiavaním požiadaviek stanovených v navrhovanom nariadení v prípade významných úverových inštitúcií preto nepatrí do rozsahu právomocí ECB v oblasti prudenciálneho dohľadu podľa zmluvy a nariadenia o jednotnom mechanizme dohľadu. Tento záver je v súlade s odôvodnením 28 nariadenia o jednotnom mechanizme dohľadu, v ktorom sa uvádza, že ochrana spotrebiteľa nepatrí medzi úlohy dohľadu, ktorými bola ECB poverená, a mali by ju naďalej vykonávať vnútroštátne orgány. V navrhovanom nariadení by sa preto malo jednoznačne upraviť, že ECB nie je určená ako príslušný orgán poverený akýmikoľvek úlohami v oblasti ochrany spotrebiteľa ([23]), a to ani v rámci svojej úlohy orgánu konsolidovaného dohľadu ([24]).

2.3. ECB však zdôrazňuje potrebu jednoznačného právneho základu na zabezpečenie spolupráce ([25]) vrátane uľahčenia výmeny relevantných informácií medzi ECB a príslušnými orgánmi určenými podľa navrhovaného nariadenia. To je v súlade s odôvodnením 29 nariadenia o jednotnom mechanizme dohľadu, v ktorom sa uvádza, že ECB by mala podľa potreby v plnej miere spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi, ktoré sú zodpovedné za zabezpečenie vysokej miery ochrany spotrebiteľa .

2.4. Na základe uvedených skutočností ECB navrhuje, aby sa článok 3 ods. 4, článok 17 ods. 4, článok 18 ods. 1 písm. b) bod v) a článok 26 ods. 1 navrhovaného nariadenia zmenili tak, aby právomoci ECB podľa navrhovaného nariadenia zodpovedali úlohám, ktoré jej boli zverené zmluvou a nariadením o jednotnom mechanizme dohľadu.

V prípadoch, kde ECB odporúča zmenu navrhovanej smernice, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené spolu s odôvodnením v osobitnom technickom pracovnom dokumente. Technický pracovný dokument je dostupný v anglickom jazyku na webovom sídle EUR-Lex.

Vo Frankfurte nad Mohanom 30. augusta 2024

Prezidentka ECB
Christine LAGARDE

([20]) Pozri článok 4 ods. 1 písm. e) nariadenia o jednotnom mechanizme dohľadu.
([21]) Pozri odôvodnenie 30 nariadenia o jednotnom mechanizme dohľadu.
([22]) Konštatovaním, že ECB možno poveriť len úlohami v oblasti prudenciálneho dohľadu, nie je dotknutá možnosť členských štátov zveriť úlohy dohľadu stanovené v navrhovanom nariadení vnútroštátnym orgánom prudenciálneho dohľadu.
([23]) Pozri odsek 2 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2021/40 z 29. decembra 2021 k návrhu nariadenia, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie (Ú. v. EÚ C 115, 11.3.2022, s. 5).
([24]) Pozri článok 18 ods. 1 písm. b) bod v) navrhovaného nariadenia.
([25]) Pozri odsek 3 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2022/4 zo 16. februára 2022 k návrhu nariadenia, ktorým sa zriaďuje Úrad pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (Ú. v. EÚ C 210, 25.5.2022, s. 5).